

Znanstveno-stručni skupovi

Scientific-Professional Meetings

Obljetnica hrvatskog društva za infektivne bolesti HLZ-a uz "Dan prof. dr. Frana Mihaljevića" 11. prosinca 2009.

U Zagrebu se već tradicionalno početkom mjeseca prosinca, u Klinici za infektivne bolesti, u Mirogojskoj 8, održava znanstveno stručni skup posvećen osnivaču hrvatske moderne infektologije prof. dr. Franu Mihaljeviću, a ove je godine bilo posebno svečano, jer smo obilježili 50 godina od osnutka i neprekidnog rada Hrvatskog društva za infektivne bolesti HLZ-a (HDIB-HLZ-a).

Poseban umjetnički ugođaj na otvorenju simpozija priredili su nam infektolozi-glazbenici: prof. dr. Bruno Baršić na klaviru, dr. Edi Terlević na tenor saksofonu, prim. mr. sc. Tomislav Maretić na gitari i student medicine Luka Penezić na bas gitari. Gromoglasni pljesak pune dvorane bio je nagrada našim umjetnicima.

Slijedila je uvodna riječ predsjednice HDIB, prof. dr. sc. Tatjane Jeren o počecima i razvoju rada Društva, te o ideji vodilji da se za ovaj simpozij izabere tema: Globalizacija i utjecaj na infektivne bolesti.

Prvi organizirani stručni sastanak infektologa na kojem je bila i osnivačka skupština tadanje Sekcije ZLH-e, a danas Društva HLZ-a, bila je u Zagrebu dne 24. i 25. listopada 1959. godine, kada je za prvog predsjednika izabran prof. dr. Fran Mihaljević.

Već na tom prvom sastanku raspravljalo se o najaktualnijim problemima na polju infektivnih bolesti, a tada su to bili: infektologija u suvremenom svijetu, potreba razvoja infektološke službe u Dalmatinskoj zagori, primjena novih metoda liječenja kod nekih infektoloških bolesnika (primjena kisika, traheotomije, aspiracije sekreta iz dišnih puteva itd.). Posebno se raspravljalo o specifičnostima smještaja i liječenja djeteta kao infektološkog bolesnika.

Od ovog prvog sastanka stručno znanstveni skupovi održavali su se redovito dva puta godišnje, o svim značaj-

nim problemima iz područja infektivnih bolesti, a da bi se infektološka misao jednakomjerno širila među infektolozima cijele Hrvatske, stručni su sastanci jednom godišnje održavani izvan Zagreba.

Ove godine održan je već 76. stručno znanstveni sastanak, kojim smo obilježili naš zlatni jubilej. Tema ovog sastanka je pomalo intrigantna, multidisciplinarno obrađena "Globalizacija i utjecaj na infektivne bolesti".

Nakon kratkotrajnog sna o savladavanju infektivnih bolesti i prestanku njihove prijetnje čovječanstvu, zbog moćnih antibiotika i učinkovitih cjepiva, probudili smo se svjesni činjenice da su infektivne bolesti još uvijek u centru interesa svjetske medicinske javnosti.

Ako smo i stavili pod kontrolu ili savladali brojne klasične infektivne bolesti, javile su se nove, s novom kliničko-patološkom slikom, novim uzročnicima, često nedostupne poznatoj terapiji, dok su neke odavno poznate, doživjele patomorfozu i opet nam predstavljaju problem.

Globalizacija je jedan od važnih čimbenika koji utječe na promjenu panorame infektivnih bolesti: masovne migracije ljudi u turističke, poslovne, ekonomske i druge svrhe, globalna razmjena dobara, posebno hrane, širenje uzročnika iz njihovih primarnih staništa, klimatske i ekološke promjene, nekontrolirana upotreba antibiotika u ljudi i životinja, relativno brz razvoj resistencije bakterija na poznate antibiotike itd.

Na Simpoziju je održano 6 plenarnih predavanja poznatih stručnjaka iz raznih područja, a iza svakog predava-

nja se razvila živa rasprava, što je govorilo o zanimljivosti teme i zainteresiranosti slušatelja.

Uvodno predavanje "Globalizacija i utjecaj na epidemiološke značajke infektivnih bolesti" održao je poznati epidemiolog iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, mr. sc. Borislav Aleraj.

U predavanju se na znanstveni i pomalo filozofski način razmatraju činjenice koje su dovele do današnje globalizacije svijeta te posljedičnog utjecaja na infektivne bolesti.

Govori se o nekim egzotičnim uzročnicima, koji se upravo zbog globalizacije javljaju u našim krajevima i moramo biti vrlo oprezni u ranom otkrivanju i prepoznavanju takovih (razne salmonelle, posebni sojevi *S. typhi*, nova pandemijska gripa, novi prenosnici kao npr. komarci roda *Aedes albopictus*, itd).

Drugo predavanje bilo je mr. sc. Anamarije Džidić, dipl. agronomkinje, zadužene za bioagronomiju pri Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija. Iznijela je vrlo interesantne i mnogima od nas nepoznate podatke o posljedicama međunarodne trgovine hranom, kada se neke infektivne bolesti prenose s izvorne točke proizvodnje hrane, pripreme i pakiranja do tisućama kilometara udaljenih mjesta na kugli zemaljskoj.

Poseban problem predstavlja upotreba antibiotika i hormona u stočnoj hrani u svrhu stimuliranja rasta životinja. Tko kontrolira ove "aditive" hrani? Tko bilježi posljedice po ljudsko zdravlje i sankcionira ih? Svjetska zdravstvena organizacija potaknula je 2000. godine globalni koncept javnog zdravstva u kojem je sigurnost hrane na prvom mjestu!

Predavanje mr. sc. dr. Ivice Vučaka, specijalista pneumoftizeologa izazvalo je veliku pažnju i raspravu. Početkom XX. stoljeća medicinska javnost se nadala da će se tuberkuloza do kraja stoljeća iskorijeniti, međutim opet smo se prevarili. Prema izvješću SZO za 1997. god. u svijetu je oko 8 milijuna novooboljelih od tuberkuloze, od čega oko 2 milijuna umre. Poseban problem čini rezistentna i multirezistentna tuberkuloza. SZO je propisala niz mjera s motom "zaustavite tuberkulozu odmah!"

Predavanje o influenci, koje je održao prof. dr. sc. Ilija Kuzman pod naslovom: "Influenca ne poznaje nikakove granice", izazvalo je veliki interes, što je razumljivo u eri epidemije i pandemije te bolesti.

Naravno da se najviše govorilo o H1N1 virusu i specifičnostima kliničke slike koju izaziva. Najučinkovitije sredstvo u borbi protiv influence je svakako cjepivo koje se preporuča svima, a posebno ljudima s rizičnim faktorima. Danas, na sreću, postoje još i vrijedni antivirusni lijekovi (oseltamivir i zanamivir).

Jedna od važnih karika u globalizaciji, su masovne migracije stanovništva, posebno u turističke svrhe, i to se

uvelike odražava na infektivne bolesti. O tome je vrlo iscrpno i znanstveno utemeljeno govorio prof. dr. sc. Boris Dželalija. U svom kritičkom pregledu proveo nas je kroz nedavnu povijest, kada je prije 60-ak godina došlo do naglog porasta turističkih putovanja, pa do danas, kada su posebno poželjna turistička putovanja u tropske krajeve i egzotične zemlje. To pogoduje širenju infekcija u krajeve iz kojih turisti dolaze, s jedne strane, ali i prenose infekcije kojih nije bilo u autohtonj sredini.

Posljednje predavanje, pomalo izazovnog naslova "Egzotične bolesti pred vratima Hrvatske" održala je prof. dr. sc. Alemka Markotić.

Spomenut ću njenu rečenicu koja je ključ za razumijevanje utjecaja globalizacije na infektivne bolesti: "Danas u eri globalizacije, stalnih migracija stanovništva, putovanja, razmjena dobara, stoke, egzotičnih biljaka i životinja, bilo koja infektivna bolest se može pojaviti bilo gdje u svijetu". Hrvatska zaista ima takav geostrateški i geopolitički položaj da su migracije ljudi i roba kroz našu zemlju vrlo brojne, a s njima također dolaze i brojni mikroorganizmi i njihovi vektori, što pogoduje nastanku novih, do sada nepoznatih infektivnih bolesti u našim krajevima.

Nakon vrlo plodne i dugotrajne rasprave Simpozij je završio zajedničkim druženjem uz domjenak koji je omogućila Pliva.

Na kraju želim zahvaliti svima koji su doprinijeli uspjehu ovog Simpozija, u stručno znanstvenom pogledu, administrativnom i materijalnom.

*Prof. dr. sc. Tatjana Jeren
Predsjednica HDIB - HLZ*

ESCMID Postgraduate Education Course

Antibiotic Resistance and Healthcare-associated Infections: Prevention and Treatment

Šibenik, 21. - 23. listopada 2009.

U Šibeniku je od 21. do 23. listopada 2009. godine u organizaciji Hrvatskog društva za infektivne bolesti (HDIB) i Hrvatskog društva za medicinsku mikrobiologiju i parazitologiju (HDMMP) HLZ-a održan međunarodni tečaj o antimikrobnoj rezistenciji i infekcijama povezanim sa zdravstvenom skrbi (bolničkim infekcijama) Antibiotic Resistance and Healthcare-associated Infections: Prevention and Treatment. Tečaj je organiziran u suradnji s Europskim udruženjem za kliničku mikrobiologiju i infekcijologiju (ESCMID, od engl. *European Society of Clinical*

Microbiology and Infectious Diseases) kao jedan od redovitih godišnjih tečajeva trajne edukacije koje ESCMID organizira diljem Europe, a u suradnji s nacionalnim društvima mikrobiologa i infektologa.

Cilj tečaja bio je kroz tri dana sagledati problem rezistencije bakterija na antimikrobne lijekove i učinak te rezistencije (i tih bakterija) na pojavnost i kliničke manifestacije infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi kao i mogućnosti njihove prevencije i liječenja. Tečaj je zamišljen kao vrsta interdisciplinarnog poligona na kojem bi se okupili svi zainteresirani stručnjaci koji u zdravstvenim ustanovama sudjeluju u zbrinjavanju problema bolničkih infekcija i antimikrobne rezistencije. Prvenstveno je bio namijenjen mlađim kolegama koji tek stječu svoja prva znanja i iskustva u području antimikrobne rezistencije i infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi, osobito onima koji su (ili namjeravaju tek postati) članovi timova/povjerenstava za kontrolu bolničkih infekcija.

Kao predavači iz inozemstva na tečaju su sudjelovali prof. dr. Javier Garau (Barcelona, Španjolska) i prof. dr. Nicola Petrosillo (Rim, Italija) dok je najavljena prof. dr. Waleria Hryniewicz (Varšava, Poljska) u zadnji čas nažalost otkazala dolazak zbog iznenadnih obveza. Od domaćih predavača sudjelovali su: prof. dr. sc. Smilja Kalenić (Zagreb), prof. dr. sc. Arjana Tambić Andrašević (Zagreb), prof. dr. sc. Bruno Baršić (Zagreb), dr. Sanda Sardelić (Split) i dr. Rok Čivljak (Zagreb).

Među 26 polaznika iz Australije, Bosne i Hercegovine, Irske, Mađarske, Slovenije, Srbije, Turske i Hrvatske najzastupljeniji su bili infektolozi i mikrobiolozi, ali sudjelovali su i epidemiolozi, pedijatri, te jedna medicinska sestra za kontrolu bolničkih infekcija.

U prvom dijelu tečaja u plenarnim predavanjima obrađeni su osnovni pojmovi vezani uz razvoj rezistencije bakterija na antimikrobne lijekove te neki najzastupljeniji rezistentni uzročnici u bolničkoj sredini poput stafilokoka, enterokoka, enterobakterija i dr. Drugi dio obuhvatio je neke najčešće kliničke probleme u bolničkoj sredini i mogućnosti njihovog liječenja, kao što su sepsa, infekcije povezane s centralnim venskim kateterima, pneumonije povezane s primjenom mehaničke ventilacije, nozokomialne urinarnе infekcije, infekcije kože i mekih tkiva, infekcije kirurških rana i sl. U trećem dijelu tečaja obrađene su intervencije za prevenciju i kontrolu antimikrobne rezistencije i infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi, kao što su izolacija, higijena ruku, propisani snopovi postupaka (engl. *care bundles*) kao i problem uloge zdravstvenih djelatnika u širenju bolničkih infekcija.

Uz kvalitetna predavanja uvaženih stručnjaka iz područja mikrobiologije i infektologije, osobito su važne bile interaktivne sekcije koje su se odvijale svakog dana. Tijekom ovih interaktivnih sekcija sudionici su bili podijeljeni u četiri grupe, a u svakoj od njih su u vrlo žustrim raspravama mogli prodiskutirati pojedine probleme s pozvanim predavačima. Naime, u svakoj grupi je sudjelovao po jedan predavač infektolog i jedan mikrobiolog tako da su sudionici tijekom tečaja dobili priliku sa svakim od predavača i osobno prodiskutirati probleme koji ih tište.

Uz radni dio tečaja koji je od svih sudionika dobio najviše ocjene, veoma bogat bio je i društveni program, od posjeta i razgledavanja Šibenika sa svim njegovim znamenitostima do posjeta etno selu Jurlinovi dvori u kojem su se sudionici (osobito oni iz inozemstva) mogli upoznati s nekadašnjim tradicionalnim načinom seoskog života u Dalmatinskoj zagori.

Za oba naša Društva bilo je od iznimne važnosti što je jedan od predavača na tečaju bio i aktualni predsjednik ESCMID-a, prof. dr. sc. Javier Garau, koji je tijekom svog petodnevnog boravka u Hrvatskoj (sudjelovao je potom i na našem 6. hrvatskom kongresu o infektivnim bolestima) imao priliku pobliže se upoznati s članovima rukovodstva naših dvaju Društava i osvjedočiti se u naše profesionalne i edukacijske potencijale.

Na kraju tečaja svi sudionici i predavači, osobito prof. Garau, izrazili su čestitke organizatorima ovog tečaja – predsjednici HDIB prof. dr. sc. Tatjana Jeren i tajniku HDIB dr. Roku Čivljaku kao i predsjednici HDMMP prof. dr. sc. Smilji Kalenić i prof. dr. sc. Arjani Tambić Andrašević, voditeljici Referentnog centra za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike. Također treba naglasiti kako su za dobru organizaciju i konačni uspjeh tečaja zaslužne i djelatnice Klinike za infektivne bolesti – Nevenka Jakopović, Arijana Pavelić i Marija Fijuček – koje su izvrsno odradile tehnički dio priprema i provedbu tečaja.

Svi zainteresirani članovi ESCMID-a mogu detalje sa skupa kao i sve prezentacije održanih predavanja pronaći na službenim stranicama ESCMID-a (www.escmid.org). Nadamo se da će ova dva naša društva nastaviti svoju uspješnu suradnju i ubuduće zajedno organizirati ovakve interdisciplinarne stručne sastanke.

Rok Čivljak, dr. med.
tajnik Hrvatskog društva za infektivne bolesti HLZ-a